

14. Теплов Б.М. Конспекты и комментарии к книге А.Анастаси «Дифференциальная психология» // Избранные труды. В 2т. Т.2. – М.: Педагогика, 1985. – С. 268.
15. Чжан Чжень-Цзы. Практика Дзэн. – Красноярск: «Белый остров», 1993. – С. 165.
16. Шестаков В.П. Эстетические категории: Опыт систематического и исторического исследования. – М.: Искусство, 1983. – С. 100.
17. Ясперс К. Общая психопатология. – М.: Практика, 1997. – С. 150-162.

УДК 37.02

КОМПЕТЕНТНОСТІ ЯК РЕЗУЛЬТАТ НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ: ДІАГНОСТУВАННЯ СФОРМОВАНОСТІ

Т.О. Письменкова¹, Р.О. Черних²

¹ст. викладач, кафедри основ конструювання механізмів і машин, Державний вищий навчальний заклад «Національний гірничий університет», м. Дніпропетровськ, Україна, e-mail: pismenkovat@nmu.org.ua

²студент групи ЕМ-13-2, Державний вищий навчальний заклад «Національний гірничий університет», Дніпропетровськ, Україна

Анотація. В статті запропоновано механізм визначення ступеня досягнень студентів, що враховує обґрунтований рівень запланованої компетенції і надає тим самим об'єктивності процесу діагностики.

Ключові слова: засоби діагностики, результати навчання, похідні компетентності.

THE COMPETENCE AS RESULT IN CASE OF TEACHING STUDENTS

T. Pismenkova¹, R. Chernykh²

¹Teaching assistant of Machinery Design Bases Department, State Higher Educational Institution "National Mining University", Dnepropetrovsk, Ukraine, e-mail: pismenkovat@nmu.org.ua

²Student, State Higher Educational Institution "National Mining University", Dnepropetrovsk, Ukraine

Abstract. In the article proposed a mechanism for determining the degree of student achievement with reasonable level of planned competence. It use to get an objective assessment.

Keywords: diagnostic tools, learning outcomes, competences derivatives.

Вступ. Діагностика результатів навчального процесу, як одна з основних функцій управління якістю освіти, покликана здійснювати контроль опанування змістом освітньо-професійної програми, виявляти недоліки та позитивний досвід діяльності суб'єктів освіти. Діагностика дозволяє здійснювати

управління якістю освіти на всіх етапах підготовки фахівців на основі формування об'єктивної оцінки досягнень, тобто є одним із засобів підвищення ефективності навчального процесу.

Як відомо, діагностика є підсистемою глобальної системи контролю якості освіти, містить процедуру спостереження і перевірку навчальної діяльності для виявлення відхилень від формування необхідних загальних та професійних компетентностей. Такі відхилення ускладнюють досягнення поставленої мети. Невід'ємною складовою діагностики є облік змін, що відбуваються в процесі навчальної діяльності, кількісне їх визначення. Розглянута функція управління, по суті, є вираженням принципу зворотного зв'язку між викладачем і студентом. Основна мета діагностики полягає у визначенні якості засвоєння студентом навчального матеріалу - досягнення обґрунтованого рівня компетентностей, запланованого в освітньо-професійній програмі підготовки.

В даний час засоби діагностики досягнень результатів освіти представляють собою сукупність засобів діагностики державної атестації та засобів діагностики рівня опанування навчальної дисципліни. Останні засоби діагностики необхідно розробляти як систему контролю рівня сформованості похідних компетентностей (рівень досягнення поставленої мети). Засоби діагностики, що контролюють результати державної атестації, повинно розробляти як систему контролю рівня сформованості основних компетентностей фахівця. Зазначенні компетентності визначаються вимогами роботодавця у відповідних професійних стандартах.

Мета роботи. Удосконалення механізмів оцінювання навчальних досягнень студентів.

Матеріал і результати дослідження. Для удосконалення механізмів оцінювання навчальних досягнень студентів пропонується ввести до освітніх програм вищих навчальних закладів засоби діагностики опанування змісту навчальних дисциплін. Такі засоби діагностики є невід'ємною складовою програми навчальної дисципліни. Запропонований механізм контролю дає можливість здійснювати процедури зовнішнього контролю рівня сформованості похідних компетентностей фахівця. Таким чином, обов'язковим розділом програми повинен бути розділ «Компетентності, що набуваються, та зміст дисципліни». Зміст розділу формується у вигляді переліку похідних компетентностей як деталізація основних компетентностей фахівця за освітньо-кваліфікаційними характеристиками та відповідних тематичних модулів, що забезпечують набуття зазначених компетентностей. Водночас компетентності фахівця є інформаційною базою для формування засобів діагностики.

У Національному гірничому університеті для підвищення рівня об'єктивності результатів контролю досягнень студентів використовується система оцінювання, яка включає інтегральну оцінку результатів усіх видів навчальної діяльності студента за допомогою середньозваженого бала [1]:

$$CB = \frac{\sum_{i=1}^n B_i T_i}{\sum_{i=1}^n T_i}, \text{ бали} \quad (1)$$

де n – число модулів за видами занять згідно з річним навчальним планом на період складання певного виду контролю; B_i – бал за i -тий модуль за національною шкалою; T_i – час на засвоєння i -того модуля (аудиторне навантаження і самостійна робота).

Досвід застосування цієї системи показав, що використання часу на засвоєння навчального матеріалу відповідно до робочої програми дисципліни, не завжди є критерієм трудомісткості навчального матеріалу. Планування часу здійснюється, як правило, виходячи з обсягу матеріалу і не враховує його складність.

Облік трудовитрат студента при визначенні середньозваженого бала доцільно здійснювати за допомогою рівня компетенції, яка обґрунтована та зазначена в професійному стандарті. Фактично рівень сформованості компетенції є коефіцієнтом пріоритетності при оцінюванні, що автоматично підвищує рівень об'єктивності процесу діагностики.

Рівень компетентності залежить від передбачуваного виду діяльності, який впливає на глибину вивчення матеріалу.

Структура будь-якої діяльності може бути представлена у вигляді чотирьох послідовних рівнів сформованості компетентностей, які відображають ступінь готовності до реалізації компетентностей.

До *першого* рівня відносять репродуктивну діяльність, яка спрямована на ідентифікацію інформації при повторному її уявленні у вигляді готової відповіді.

До *другого* рівня відносять алгоритмічну діяльність по пам'яті, яка спрямована на використання відомих методів вирішення завдань без перетворення таких методів.

До *третього* рівня відносять евристичну діяльність, яка спрямована на вирішення завдань, що вимагають перетворення відомих методів і створення необхідних алгоритмів в ході самого рішення.

До *четвертого* рівня відносять творчу діяльність, спрямовану на отримання об'єктивно нової інформації.

Інформаційною базою для формувань завдань служать компетентності, сформульовані в професійному стандарті та освітньо-професійній програмі.

Більш високий рівень контрольованої компетентності є пріоритетним при визначенні середньозваженого бала:

$$CB = \frac{\sum_{i=1}^n B_i P_i}{\sum_{i=1}^n P_i}, \quad \text{бали} \quad (2)$$

де P_i – рівень компетентності, ступінь досягнення якої діагностується за допомогою конкретизованого завдання.

Висновки. Діагностика ступеня досягнення запланованих компетентностей, на нашу думку, є основним шляхом підвищення ефективності навчального процесу. В аспекті його якості. Облік трудовитрат студента при визначенні середньозваженого бала доцільно здійснювати за допомогою рівня обґрунтованої та запланованої компетентності, що підвищує об'єктивність процесу діагностики: більш високий рівень контрольованої компетентності є пріоритетним при оцінюванні. Компетентнісний підхід при формуванні засобів діагностики дозволяє визначити ступінь готовності студента до професійної діяльності.

ЛІТЕРАТУРА

1. Салов В.А. Положение про кредитно-модульную систему организации учебного процесса / В.А. Салов, В.А. Салова, Т.А. Письменкова, Т.Г. Николаева. – Д.: Нац. горный ун-т. – 2008. – 30с.

УДК 378.1:339.13

РОБОТОДАВЕЦЬ ЯК СУБ'ЄКТ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОНКУРЕНТНОГО ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ ВНЗ

Т.Й. Франчук

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка, м. Кам'янець-Подільський, Україна, e-mail: franchuk.kpnu@gmail.com

Анотація. У статті порушується проблема актуальності та потенційних можливостей *an* формування конкурентного освітнього середовища ВНЗ на етапі переходу до стандартів ринкової економіки.

Ключові слова: освітній простір, конкурентоспроможність, ринок освітніх послуг, роботодавець.